

Institutt for samfunnsøkonomi

Eksamensoppgave i SØK1001 – Matematikk for økonomer

Faglig kontakt under eksamen: Hildegunn E. Stokke

Tlf.: 97 19 94 54

Eksamensdato: 30. november 2018

Eksamenstid (fra-til): 4 timer (09.00-13.00)

Sensurdato: 21. desember 2018

Hjelpemiddelkode: C

Formelsamling:

Knut Sydsæter, Arne Strøm og Peter Berck (2006): Matematisk formelsamling for økonomer, 4utg. Gyldendal akademiske.

Knut Sydsæter, Arne Strøm, og Peter Berck (2005): Economists' mathematical manual, Berlin.

Kalkulator:

Casio fx-82ES PLUS, Casio fx-82EX Citizen SR-270x, SR-270X College eller HP 30S.

Målform/språk: Bokmål og nynorsk

Antall sider bokmål (uten forside): 2

Antall sider nynorsk (uten forside): 2

Informasjon om trykking av eksamensoppgave

Originalen er:

1-sidig 2-sidig

sort/hvit farger

skal ha flervalgskjema

Kontrollert av:

_____
Dato

_____
Sign

Bokmål

Eksamen består av 5 oppgaver som alle skal besvares. Vekting ved sensur er gitt i parentes.

Oppgave 1 (30%)

a) Finn den førstederiverte til følgende funksjoner

i) $f(x) = \frac{1}{3}x^4 + 2x^3 - x^2 - 2$

ii) $f(x) = \frac{x^2 - 3}{2x^3 + 1}$

iii) $f(x) = (x^3 - 2e^{3x})^5$

iv) $f(x) = \frac{1}{3}x^3 \ln(1 + 2x)$

b) La $f(x) = \sqrt{e^x - 1}$. Angi definisjonsmengden til funksjonen og finn $f'(x)$.

c) Finn tangentlikningen til funksjonen $f(x) = x^3 - \frac{1}{2}x^2 + 2x + \frac{1}{x} + \frac{1}{2}$ for $x = 1$.

d) Likningen $4x^2 - 2xy + y^2 = 12$ fremstiller en kurve i xy -planet. Beregn y' ved bruk av implisitt derivasjon. I hvilke punkter er tangenten til kurven horisontal?

Oppgave 2 (20%)

a) Gitt funksjonen $f(x) = \frac{2}{3}x^3 - \frac{3}{2}x^2 - 2x + 5$. Finn stasjonære punkt og bestem lokale maksimums- og/eller minimumspunkt.

b) Gitt funksjonen $g(x) = \ln(x^2 + 1)$. Avgjør for hvilke verdier av x funksjonen er konkav og/eller konveks og finn eventuelle vendepunkt.

Oppgave 3 (20%)

a) En person får utbetalt et pengebeløp om 10 år. Anta at nåverdien av pengebeløpet er kr 40 000 og at årlig rente er 3% i hele perioden. Hvor stort er pengebeløpet?

b) En person ønsker å spare et fast årlig beløp på sparekonto. Han setter inn kr 30 000 i alt 15 ganger. Hvor mye står på kontoen rett etter siste innskudd dersom årlig rente er 2.5% i hele spareperioden?

c) Vi låner 80 000 kr til en månedsrente på 1.2%. De månedlige terminbeløpene skal betales etter annuitetsprinsippet i totalt 24 terminbeløp, det første en måned etter låneopptak. Hva blir terminbeløpet?

Oppgave 4 (15%)

Gitt funksjonen

$$f(x, y) = \frac{2}{3}y^3 - \frac{5}{2}x^2 - 5xy - 12y$$

Finn eventuelle stasjonære punkt og klassifiser disse.

Oppgave 5 (15%)

Løs følgende optimeringsproblem ved bruk av Lagranges metode

$$\begin{aligned} \text{Max } f(x, y) &= 3x^{1/3}y^{1/2} \\ \text{gitt at } x + 2y &= 10 \end{aligned}$$

Nynorsk

Eksamen inneheld 5 oppgåver som alle skal svarast på. Vekting ved sensur er gitt i parentes.

Oppgåve 1 (30%)

a) Finn den fyrstederiverte til fylgjande funksjoner

i) $f(x) = \frac{1}{3}x^4 + 2x^3 - x^2 - 2$

ii) $f(x) = \frac{x^2 - 3}{2x^3 + 1}$

iii) $f(x) = (x^3 - 2e^{3x})^5$

iv) $f(x) = \frac{1}{3}x^3 \ln(1 + 2x)$

b) La $f(x) = \sqrt{e^x - 1}$. Angje definisjonsmengda til funksjonen og finn $f'(x)$.

c) Finn tangentlikninga til funksjonen $f(x) = x^3 - \frac{1}{2}x^2 + 2x + \frac{1}{x} + \frac{1}{2}$ for $x = 1$.

d) Likninga $4x^2 - 2xy + y^2 = 12$ framstiller ei kurve i xy -planet. Berekn y' ved bruk av implisitt derivasjon. I kva for punkt er tangenten til kurva horisontal?

Oppgåve 2 (20%)

a) Gitt funksjonen $f(x) = \frac{2}{3}x^3 - \frac{3}{2}x^2 - 2x + 5$. Finn stasjonære punkt og avgjer lokale maksimums- og/eller minimumspunkt.

b) Gitt funksjonen $g(x) = \ln(x^2 + 1)$. Avgjer for kva verdiar av x funksjonen er konkav og/eller konveks og finn eventuelle vendepunkt.

Oppgåve 3 (20%)

a) Ein person får utbetalt eit pengebeløp om 10 år. Anta at noverdien av pengebeløpet er kr 40 000 og at årleg rente er 3% i heile perioden. Kor stort er pengebeløpet?

b) Ein person ynskjer å spare eit fast årleg beløp på sparekonto. Han set inn kr 30 000 i alt 15 gonger. Kor mykje står på kontoen rett etter siste innskott dersom årleg rente er 2.5% i heile spareperioden?

c) Vi låner 80 000 kr til en månadsrente på 1.2%. Dei månedlege terminbeløpa skal betalast etter annuitetsprinsippet i totalt 24 terminbeløp, det første ein månad etter låneopptak. Kva blir terminbeløpet?

Oppgave 4 (15%)

Gitt funksjonen

$$f(x, y) = \frac{2}{3}y^3 - \frac{5}{2}x^2 - 5xy - 12y$$

Finn eventuelle stasjonære punkt og klassifiser disse.

Oppgave 5 (15%)

Løys fylgjande optimeringsproblem ved bruk av Lagrange sin metode

$$\begin{aligned} \text{Max } f(x, y) &= 3x^{1/3}y^{1/2} \\ \text{gitt at } x + 2y &= 10 \end{aligned}$$